

ASAF HÂLET ÇELEBİ'DE ÇOCUKSU SÖYLEM

Tacettin Şimşek

- Sanatçının kişiliğinin oluşumunda çocukluk yıllarının çok büyük etkisi ve katkısı vardır. Edebiyat incelemelerinde “çocukluk cennetine sığınma” biçiminde yer alan tema, sanatçının çocukluğundan ne ölçüde beslendiğine işaret olarak yorumlanır. Yaşadığı çağdan, dönemden, güncel olandan uzaklaşmak isteyen sanatçının başvuracağı en sıcak adres kendi çocukluğudur.

Sezai Karakoç “*Bir insanı al onu çöz çöz çocuk olsun*” derken insani öze çocukla varılabileceği gerçeğine vurgu yapar.

Edip Cansever’in “*Gökyüzü gibi bir şey bu çocukluk/Hiçbir yere gitmiyor*” dizelerini de bu çerçevede hatırlamak gerekir.

Fazıl Hüsni Dağlarca konuyla ilgili en kuşatıcı sözü söylemiş gibidir: “*Çıkamaz çocukluğundan dışarı/Kimse.*”

Sanatçıya ilham veren ve yazma arzusunu kamçılayan çocukluğa dair yaşantılardan söz edilebilir. Varılacak sonuç, bizi çocukluğun sanatçıyı besleyen en cömert kaynak olduğu tespitine götürür.

Şairlerde rastlanan çocuksu duyarlılık, bazen ileri yaşlara taşınan sezgiler, izlenimler ve anılarla su yüzüne çıkar, bazen de şimdiki zamanın karmaşasından kaçışı sezdirenen bir yetişkin tavrıyla kendini gösterir. Çevreye yetişkinlerden farklı bir gözle bakan çocuğun dünyayı algılama çabasında görülen şaşkınlık, şiire “hayret” duygusunu dâhil eder.

“Çocuksu” sözcüğü, çocuk gibi, çocuğa göre, çocukça, çocuğa benzeyen gibi anlamlar taşır ve takvim yaşı bakımından çocuk olmasa da çocuğa özgü duygu, düşünce, yaklaşım, dil ve anlatıma sahip her yaştaki insan için kullanılabilir. Edebiyatta ise çocuğun saf, meraklı, hayret dolu ve oyun odaklı bakış açısını yansıtır. “Söylem” ise duyguyu, düşünceyi ana dil aracılığıyla ortaya koyarken sergilenen ifade

tarzı olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla “çocuksu söylem”, çocuğun doğuştan getirdiği saflığı ve doğallığı yakalama ve sözcük kalıplarına dökme faaliyetinin adıdır.

Çelebi’nin Şiirlerinde Çocuksu Söylem

Asaf Hâlet Çelebi, Türk şiirinde kurduğu benzersiz imge dünyasıyla dikkati çeken; Doğu ve Batı mistisizmi yanında yer yer sürrealist öğeleri, masalları ve çocukluk anılarını ana dilin ifade imkânlarıyla sentezleyen, çağının yaygın sanatçı kabullerine aykırı tarzıyla öne çıkan bir şairdir.

Çelebi’nin şiirlerinde zaman zaman çocukluğa has duyarlılıklara, motiflere ve görünümlere rastlanır. Bu, şairin poetikasına alt başlık olarak da girmiştir. Çelebi’nin şiirlerini büyük ölçüde besleyen bilinçaltı, çocuklukla ilişkilendirilir. Çocukluk söz konusu olduğunda masal ve tekerlemelerin de anılara eşlik etmesi tabiidir.

Şiirlerini, masal atmosferi içinde oluşturmak isteyen Çelebi, hangi temayı ele alırsa alsın ona çocuksu bir bakış açısı ve masalsı bir nitelik kazandırır. Çelebi’nin hayatının en mutlu dönemi çocukluğudur. Onun şiiri masal, tekerleme, çocuksu duyarlılık, çocuk bakışı ve çocuk sezgisi bakımından yoğun bir şiirdir (Ulutaş, 2009: 1104-1105).

Asaf Hâlet’in şiirindeki masalımsı atmosferi, hayret duygusu, ritim algısı ve oyun dili zenginleştirir.

“Benim Gözümlle Şiir Davası” adlı poetikasının “Şiirde Ruh Anı” alt başlığındaki “Çocukluk” bölümünde Çelebi, bu zengin kaynağa yönelmenin ipuçlarını verir. Bilinçaltında kendini aradığı zaman en fazla çocukluğunu, çocukluğunun el değmemiş ve ilk etkilere alışkın saf ruhunu bulur. Çocukluk ruhunu ve o ruhu oluşturan öğeleri tanır. Küçüklük muhayyilesini büyüleyen masallar diyarını istediği gibi dolaşır. Bilincin ilk kıvılcımlarının aydınlattığı sahneleri görür. Savunmasız, saf ruhunu ürperten kâbusları, karışık ve bulanık anıları hatırlar. Bu hâlin, en yeni duygulanımlarına bile hâkim olduğunu anlar. Örneğin bir kilim motifine dalan gözleri öyle bir an yaşar ki orada çocukluğundan beri çözemediği kâinatın muammalarını sembolize eder. Şekillerin içine hapsolan ruhunu seyreder. Sergilediği tutum, varoluş bilmecesini çözme çabasıdır (Miyasoğlu, 1993: 117; Sazyek, 2004: 84). Bu yönüyle şairi, çocukların erken yaşta başlayan sorularıyla her şeyi tanıma, bilme ve öğrenme arayışı içinde buluruz.

Çelebi ilgi çekici tasavvurunu “Nedircik Yavruları” adlı şiiriyle örnekler:

*kilimimde namaz kılmaya gelen ayaklar
ve en çok küçük parmakları
beni görmeden üstüme basarlar
şaşarım beni işleyene*

*kiliminin nakışları
nedircik yavrularına benzer
ki çocukluğumdan beri çok uğraşırım
nedircik yavrularıyla (Çelebi, 1993: 35)*

“Nedir?” sorusundan küçültme ekiyle türetilen “nedircik”, şiire çocuksu bir hava kazandırır. Çocuk, iki buçuk üç yaşlarından itibaren sorgulama; çevreyi, eşyayı ve olayları anlamlandırma çabası içine girer. Bu, öğrenme açlığıyla doğrudan ilişkili merak duygusunun dışı vurumudur.

“Nedircikler”i sadece nesneler olarak değil; canlı varlıklar olarak değerlendirmek isabetli olur. Şiirde kilimin yeryüzü, “nedircik”ler insanlar, “yavruları”nın da çocuklar olduğunu düşündürecek bir söyleyiş tercih edilmiştir. Yetişkin insanların tabiatı kanıksamasına, görmeden geçmesine karşılık, çocuklar tabiatın nakışları gibidir. Onlar dış dünyayı duyuları aracılığıyla tanımaya ve bilmeye çalışırlar. Şiir öznesi çocukluğundan itibaren aşına olduğu masalların dünyasındaki çocuk kahramanlarla arkadaşlık etmektedir. Şair bu çocuksu çabaya ortak olurken bir bakıma varoluşu çözümlemek için çocuklarla aynı serüvene katılır. Çocukken tabiatın parçası olan insan, yetişkinliğe adım attıkça tabiatla kavgaya girer.

Çelebi’ye göre çocukluk, insanın kendi benliğiyle en çok baş başa kalması demektir. Dolayısıyla çocukluk yıllarına ait masalları, masal ve oyun tekerlemelerini hatırladığında bunların çok soyut ifadeler olduğunu fark eder. Bir tür soyut şiir sayılabilecek tekerlemeleri dinlemekten zevk alır. Masalların en çok sevilen yanlarının da soyut yanları olduğu düşüncesindedir. Masal kahramanı kızın yanında uyuyan delikanlının karnındaki kilidi küçük bir anahtarla açıp içine girmesi ve orada yorgancılar ve şamdancılar bulması, ayvalarını koparınca bir ağacın ağlaması gibi örnekler, sözü edilen soyut dünyaya ait görünüşlerdir (Miyasoğlu, 1993: 118).

Çelebi konu ile ilgili görüşünü şöyle özetler:

... Masallarda ve tekerlemelerdeki irréalisme [gerçek dışılık], maddenin ötesine geçen bir mücerret [soyut] âlemin tahassüründen [özleminden] ibarettir. Realiteyi mistisizmle karıştıran, maddeler ve imkânlarla eğlenen çocuk varlığımızı biz daima içimizde saklamışızdır. (Miyasoğlu, 1993: 118)

Çelebi, 1940 yılında Almanların Fransa’yı işgali üzerine yazdığı “Fransa İçin Şiir”i masallar üzerinden yürütür. Fransa’nın düşmesine çok üzülmüştür. Paris yangın yeridir. Şiir, Paris’in çocukları için yakılmış lirik ve hüznü bir ağıt olarak da okunabilir. Şair, çocukken ağabeyinin kendisine anlattığı Türk masalındaki ormana bırakılan kızla, Charles Perrault’nun masal kahramanını kardeş kılar ve aralarında çocuksu bir empati kurar:

*çocukluk arkadaşım petit-poucet
yamyam devin kilerindedir*

*küçük kız kardeşi ormanda ağlıyor
tın tın kabâcık
beni bırakıp giden babâcık*

*ormanlardan
güneşli tarlalara koşan çizmeli kedi
ne olur kurtar marquis de carabasse'ımı*

*yanan paris'in çocuklarını
öperek ağlamak istiyorum
belki masallarımınla uyurlar (Çelebi, 1993: 41)*

Şiirde Perrault tarafından yazılan ve daha çok “Parmak Çocuk” olarak bilinen “La Petit Poucet” (Küçük Parmak) adlı masala telmih yapılır. Şiir öznesi kendine arkadaş olarak masal kahramanı bir çocuğu seçmiştir. Bu, bir bakıma şairin Fransız kültürü ve edebiyatıyla kurduğu derin bağı da dikkatlere sunar. Parmak Çocuk bir masal kahramanı olmanın ötesinde şairin çocuksu masumiyetine ve beslendiği kültürel kaynağa da ışık tutar.

Masalın bir benzeri Grimm Kardeşlerin derlediği “Hänsel ve Gretel”dir. İki masalda da baba oduncudur ve aileler yoksuldur. Birinci masalda ailenin yedi, ikinci masalda iki çocuğu vardır. Birinci masalda baba, ikinci masalda anne, yoksulluk nedeniyle çocuklarını ormana bırakmayı teklif eder. İlk masalda baba, anneyi; ikinci masalda anne, babayı ikna eder ve çocuklar ölsün diye ormana bırakılır. Şair, masal kahramanı anne babaların çocuklarının ölümünü istemeleriyle Almanların Fransa’yı işgali arasında dikkat çekici bir ilişki kurar. Her iki durumda da hiçbir sorumlulukları olmadığı hâlde en ağır bedeli çocuklar ödemektedir. Masalda “Parmak Çocuk”, zekâsı sayesinde yamyam bir devin elinden altı kardeşini kurtarıırken gerçekte savaş devinin elinden kendini bile kurtaramaz.

Ebeveynlerin çocuklarını ölüme terk etmesiyle Almanların Fransa’yı işgali arasında alegorik bir ilişki kurulur. Çelebi, savaşı betimlemek yerine; masalda anlatılan olaylar aracılığıyla savaşın birey, toplum, özellikle de çocuk bilinci üzerindeki yıkıcı etkisini sezdirmek ister.

Çocukların ormana bırakılması, koruyucu düzenin ortadan kalkması anlamına gelir. Ev, aile ve güven duygusu beklenmedik bir anda yok olur; çocuk, kendini savunmasız bir dünyada bulur. Alman işgali de benzer biçimde, Fransız toplumunda, özellikle siviller ve çocuklar üzerinde “korunmasız kalma” duygusu yaratır. Şiirde Paris’in yanışi askerî ya da stratejik bir olay olarak değil, “çocukların yanışi” olarak duyurulur. Böylece işgal, çocukluğun yıkımı biçiminde algılanır.

Masaldaki orman, tanıdık dünyanın dışında kalan, kuralların işlemediği ve yön duygusunun kaybolduğu bir mekândır. İşgal de gündelik hayatın mekânlarını yabancılaştırır; sokaklar, evler ve şehirler güvenli olmaktan çıkar. Şiirde geçen “orman” ve “yamyam devin kileri” gibi yerler, işgalin yarattığı ruhsal

iklime karşılık gelir. Çelebi, savaşın yakıcılığını doğrudan anlatmak yerine masal kodlarını devreye sokarak metne güçlü bir kültürel çağrışım alanı kazandırır.

Şiirde geçen “Çizmeli Kedi” de Perrault’nun kaleme aldığı bir başka masala adını veren kahramandır. Yoksul bir değirmencinin oğlu, Çizmeli Kedi tarafından krala zengin bir prens olarak tanıtılır. “Karabas Markizi” uydurulmuş bir soyluluk sanı ve yoksul gence giydirilmiş bir kimliktir. Böylece yoksul ama yakışıklı genç, Çizmeli Kedi’nin entrikaları sayesinde prensesle evlenecek ve yoksulluktan kurtulmuş olacaktır.

Parmak Çocuk, masalda fiziksel bakımdan zayıf olmasına rağmen zekâsıyla hayatta kalan, yamyam devi alt ederek kardeşlerini kurtaran “küçük kahraman” görevi üstlenir. Şiirde ise “yamyam devin kilerinde” konumlandırılarak çocuğun kurtuluş umudu askıya alınır; böylece mutlu sonla bitmesi gereken masalın kodları tersine çevrilir.

Alman Nazi ordusunun saldırganlığını sembolize eden “yamyam dev” figürü, çocuğu yok etmeye yönelik bir tehdit oluşturur. İşgal de benzer biçimde şehirleri, hayatları ve medeniyeti “yutan” bir güç olarak düşünülür. Parmak Çocuk’un devin kilerinde hapsedilmesi, savaşın askerî yönünden çok, çocuklara yaşattığı tutsaklık duygusunu somutlaştırır. Özetle işgal, masalın terk edilme sahnesiyle eşleştirilerek savaşın özellikle çocuklar üzerinde yarattığı sınırsızlık, güvensizlik ve kırılganlık duygusunu şiirsel düzleme taşır. Masalda vurgulanan “zekânın kaba kuvveti yenmesi” durumu savaşla bozulur; böylece savaş masumiyeti ve zekâyı yenilir yutulur bir nesneye dönüştürerek kilerin karanlığına hapseder. Şair, bu dönüştürme eylemine “Zevkle dinlediğimiz masalların son sahneleri değişti. Zekâ artık gücü yenemiyor, aksine güçlülerin ihtirasına kurban ediliyor.” ilemesini ilişitir.

Türk masallarında da ormana bırakılma motifine rastlanır. Örneğin “Çoban Ahmet” masasında Ahmet, padişahın kızını ormana bırakır; “Helvacı Güzeli” masasında ise bir baba, kendi kızının öldürülmek üzere ormana götürülmesini ister (Tanyıldızı, 2015: 353).

Çocukluk yıllarında Asaf Hâlet’e anlatılan Türk masalının “Helvacı Güzeli” olması kuvvetle muhtemeldir.

Çelebi, “Fransa İçin Şiir 1940”ı yazdıran ruh hâliyle ilgili olarak şunları kaydeder:

... (Fransa İçin Şiir) Paris’in sukutu [düşüşü] ile duyduğum ıstırapı tespit ederken şunu düşünüyorum: Çocukluğumda ağabeyimin bana anlattığı Fransız masallarıyla Fransa’ya hissettiğim sempati o masala benzeyen başka bir Türk masalındaki babası tarafından terk edilmiş kızcağızın duyduğu acıyla karışıyor. Fransız masalındaki oduncu baba ile ananın ormana bıraktıkları altı kardeşi (Petit-Poucet)ye mukabil [karşılık], Türk masalındaki aynı sebeplerle ormanda babası tarafından bırakılmış bir kız vardır. Babası bir ağaca içi boş bir kabak asmış, rüzgâr vurdukça,

Tın tın eden kabâcık

Beni bırakıp giden babâcık

der. Altşuurumda [bilinçaltımda] Fransa'ya duyduğum yakınlık bu masalla birleşmiştir. Küçük kız artık (Petit-Poucet)nin kardeşi olmuştur. Marquis de Carabas namına köylüleri toplayan çizmeli kedi de Fransa'nın kurtulması için deruni [içsel] bir duanın sembolüdür. (Miyasoğlu, 1993: 116; Sazyek, 2004: 83)

Masaldaki çocuğun, kendisini ormana terk eden babasının ardından söylediği tekerleme niteliğinde iki dize, çocuksu söylemin saf ve katışıksız bir örneğidir. “Kabak”tan küçültme ekiyle elde edilen “kabâcık” ve “baba”dan sevgi bildiren ekle türetilen “babâcık” kelimeleri masaldaki çocuk telaffuzundan şiire taşınmıştır ve doğrudan doğruya çocuk sesletiminin taklididir. Oduncu baba, kızına “Burada beni bekle, odun toplayıp geleceğim.” demiş, ormandan uzaklaşarak kızını savunmasız ve korumasız bırakmıştır. Bunun gerçek hayattaki karşılığı, işgal sebebiyle şehrin, medeniyetin, insanın, özellikle de çocukların korunaksız kalmasıdır. Savaş mağduru çocuklara sarılıp ağlamak ve onları masallarıyla uyutmak isteyen şairin “derunî dua”sı, Çizmeli Kedi’nin, değirmencinin oğlunu “Karabas Markizi” ünvanı giydirerek kurtarması gibi Fransa’nın da kurtarılmasıdır.

“Şamandıra Baba” adlı şiir ise, çocuklar için vazgeçilmez bir etkinlik olan oyun çevresinde kaleme alınmıştır ve Asaf Hâlet’in çocuksu söyleme en çok yaklaştığı metin olarak karşımıza çıkar:

*yaramaz kız bahçeye gelecek
benimle oynamaya.*

*şamandıra babacığım
ona bütün oyuncaklarımı versem
ve bütün nedirciklerimi.*

*kertenkeleler kaçacak
ve biz güneşten saklanacağız
çok yaprakların altına.*

*şamandıra babacığım
çok uslu oturacağım
yaramaz kız gelecek diye (Çelebi, 1993: 57)*

Şiir, gerçekte masalın harmanlandığı, çocuk söylemiyle yazılmış bir şiirdir. Ana teması oyun ihtiyacı olan şiir, çocuğa özgü dünyanın saf, katışıksız hayal gücünü yansıtır. “Şamandıra Baba”, hayalî bir varlık olarak zihinde kurgulanan bir güven figürüdür. Hayata tutunmayı, yön vermeyi temsil eder. Yalnızca biyolojik bir varlığı değil; aynı zamanda devleti, toplumsal düzeni ve koruyucu otoriteyi çağırıştırır.

Şiirde kişileştirilen şamandıra; denizin üstünde sabit duran, batmayan, yol gösteren, tehlikeyi haber veren ve tutunma sağlayan işlevleriyle, baba figürünün koruma ve yön verme rolleriyle benzeşir. Baba, çocuğun oyunla tamamlanan dünyasında koruyucudur, hayata tutunma aracıdır. “Yaramaz kız” ise hayal edilen ve arzulanan oyunun merak uyandıran ikinci öznesidir. Oynanacak oyunla hayata anlam katılmış olacaktır. Bu çerçevede “Şamandıra Baba” bir yandan çocuğun oyun dünyasında hayali bir kahramanken fırtınalı deniz olarak tahayyül edilen hayatta sarsılmadan duran, sığınılacak güvenli bir liman durumundadır.

“Kertenkeleler kaçacak” ve “*güneşten saklanacağız/çok yaprakların altına*” gibi ifadeler, çocuğun tabiatı oyun sahnesi olarak gördüğünü düşündürür. Şiirin hem çocuk bakış açısıyla yazıldığı hem de çocukların dünyasına hitap eden öğeler barındırdığı söylenebilir.

“Nedircikler” sözlük dışı, tanımsız bırakılmış, anlamına sezgi ve tahmin yoluyla ulaşılacak bir göstergedir. Daha önce “Nedircik Yavruları” şiirinde geçen “nedircikler” dil edinim sürecinin henüz başında olan çocuğun ana dile yaptığı katkıya örnektir. Dağarcığında duygu ve düşüncelerini ifade edecek kelime bulamayan çocuk, kelime türeterek/uydurarak bu boşluğu doldurmaya çalışır. Şiirde “nedircikler” hayalî nesneler ve oyuncaklar olarak tanımlanabilir. Kelime, şairin çocuksu bir çabayla ana dili “oyun alanı” olarak kullandığının da ilginç bir kanıtıdır.

Çocuk, benmerkezci tavrından uzaklaşmıştır; oyuncaklarını ve sahip olduğu bütün somut/soyut nesneleri paylaşmaya hazırdır. Bu saf cömertliğin oyun amaçlı olması çocuksu bir yaklaşımın sonucudur. Öte yandan oyun ortamını bütünleyen tabii unsurlar arasında “kaçan kertenkeleler”in ve “güneşten kaçıp yaprakların altına saklanma” davranışının anılması, tabiatla iç içe olmanın ve oyun sırasında çocuksu bir gizlenme isteğinin dillendirilmesidir.

“Çok uslu oturacağım” sözü, çocuğun heyecanını, sabırsızlığını, oyun arkadaşı beklerken yaşadığı telaşı ve çocuksu vaadi yansıtır.

Asaf Hâlet’in menenjit tüberkülozundan ölen oğlu için yazdığı *Ömer Çocuk* adlı şiirde de çocuksu söyleme ait örnekler görülür. Çocuk ruhuna yakın tekerleme niteliğinde sözlerin genelde çocuk dilinden, özelde de Ömer’in dilinden ödünç alındığı söylenebilir:

ay dede

ay dede

ömer çocuk nerede

ne derede

ne tepede

uzak bir in içinde

ömer çocuk ne içer

süt içer

fo içer
kame içer
oto yapar
ömer ocuk odamda yok
bu damda yok
kucağımda
koynumda yok
bu iimin içinde var (Çelebi, 1993: 64)

Sorular, “ay dede, ay dede” / “nerede”, “derede”, “tepede” / “içinde”, “odamda yok / damda yok” gibi tekrarlar ve ses benzerlikleri ocuk dünyasının yabancı-sı olmadığı söyleyişlerdir.

Bu şiirdeki tekerleme benzeri sözlerin de, “Harpût” şiirindeki “*Harpût/Kulak-larını sarkıt*” (Çelebi, 1993: 33) dizelerinin de ocuk dilindeki yakıştırma türü tekerlemelere örnek olduğı kaydedilebilir.

Sonuç

Asaf Hâlet elebi’nin bazı şiirlerinde rastlanan çocuksu söylem, gerçeklikten kaçışa değil; modern dünyanın savaşlarla felaketler büyüten güvensiz ortamına işaret eder ve yeni bir poetik alan açar. Kimi zaman da oyun duygusunun şiirle ifadesine kaynaklık eder. Şair, kullandığı yalın dille ve çocukların anlayabileceğı sadelikte söyleyişiyile ocuk edebiyatının ana ilkelerinden birine yaklaşır. Tekrarlar ve ritimler aracılığıyla hatırlamayı kolaylaştırır. Kimi metinlerdeki “nedircikler”, “Şamandıra Baba” gibi hayalî; “Petit Poucet”, “Karakas Markizi” gibi masallara ait ögeler, ocuk dünyasına özğü motiflerdir.

Özellikle gönderme yapılan masalımsı ögeler, şiirleri çocuğun sembolik düşünmeye yatkın olduğı 3-6 yaş dönemine ait ocuk söylemiyle ilişkilendirmeye izin verir. Ayrıca “bahçe”, “yapraklar”, “kertenkeleler”, çocuğun doğı ile ilişkisini, oyun ve keşif duygusunu açığa vuran sahneleri tasvir eder. “Yaramaz kız”la oyun oynama isteğı, çocuğı özğü bir beklentinin sonucudur.

Özetle, Asaf Hâlet kendi çocukluğunu şiirinin beslendiğı ana damarlardan biri olarak değıerlendirmiş, tematik düzeyde bazı şiirlerine yansıtmıştır.

Kaynaklar

Miyasoğılu, Mustafa, *Asaf Hâlet Çelebi*, Akağı Yayınları, Ankara 1993.

Çelebi, Asaf Hâlet, *Om Mani Padme Hum*, Adam Yayıncılık, İstanbul 1993.

Sazyek, Hakan (haz.), *Asaf Hâlet Çelebi-Bütün Yazıları*, 2. Baskı, YKY, İstanbul 2004.

Tanyıldızı, Eda, Anadolu Masallarında Ormana Terk Edilme Motifinin İncelenmesi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(14), Haziran 2015.

Ulutaş, Nurullah, “Asaf Hâlet elebi’nin Eserlerinde ocuk, Masal ve Tekerleme”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 4 / 1-I Winter 2009.